

Natuurmuseum Enschede

door Piet den Dulk

Het is de bedoeling om in Natura wat aandacht te gaan besteden aan natuurhistorische musea in ons land. Daarbij hebben we niet in de eerste plaats op het oog de grote biologische musea bij onze universiteiten, maar meer de verspreid liggende musea, die vooral voor hun omgeving van groot belang zijn. We beginnen deze serie – gezien de bijzondere relatie tussen museum en KNNV – met het Natuurmuseum Enschede.

*Diorama „Strand met vogels”
Natuurmuseum Enschede*

Ontstaan

Het Natuurmuseum Enschede werd omstreeks 1920 gesticht door M. J. van Sambeek, die ook een der oprichters van de KNNV-afdeling Enschede was. Het museum sloeg aan, het kreeg veel materiaal aangeboden, waaronder verscheidene complete verzamelingen. Het groeide dan ook al gauw uit de toen nog bescheiden behuizing. In 1939 werd het huidige pand aan de De Ruyterlaan betrokken. Dit pand is enige malen uitgebreid, maar is volgens de directeur, de heer P. Venema, thans langzaam maar zeker ook weer veel te klein aan het worden. Wat ons bij een bezoek opvalt is, dat hier niet een grote massa voorwerpen is uitgesteld, maar dat een betrekkelijk bescheiden keuze is gedaan. Die is echter overzichtelijk

gerangschikt en voorzien van duidelijke toelichtingen. De onderlinge samenhang komt daardoor goed naar voren. Natuurlijk is daarbij vooral aandacht besteed aan de natuur – waartoe ook geologie en bodemkunde behoren – van Twente en omgeving. Vooral de enige jaren geleden vernieuwde geologiezaal roept onze bewondering op.

Veel materiaal

Een en ander wil niet zeggen, dat het museum slechts over weinig materiaal zou beschikken. Wie een kijkje neemt in de kelder, komt onder de indruk van de enorme hoeveelheid vogels, insecten, fossielen en andere natuurhistorische zaken. Voor diegenen, die zich willen specialiseren, heeft het museum heel wat vergelijkingsmateriaal te bieden.

Xylotheek

Onder de complete verzamelingen die het museum rijk is, wil ik slechts een enkele noemen. Zo is er de xylotheek, een houtsoorten-verzameling die eens door Lodewijk Napoleon aan de Universiteit Harderwijk is geschonken. Verder de botanische verzameling met veel plantenkaartjes van Blijdenstein. Een geweldige verzameling. Het zou menig botanicus een mensenleven kosten, om dat bij elkaar te krijgen. Dat kostte het ook aan hem, alleen zijn leven duurde slechts 23 jaar . . .

Didactiek

Veel zorg is besteed aan de didactische kant. Daardoor is het museum van groot belang voor het biologische

onderwijs op basis- en middelbare scholen. Met behulp van enkele aquaria en terraria en vooral van het mooie Bijenhuisje is ook voor het levende dier de nodige plaats ingeruimd. Voor het onderwijs zijn ook de prachtige diorama's van grote waarde. Verder wordt aan bepaalde biologische facetten aandacht besteed, zoals aan de voortplanting bij plant, dier en mens.

Sterrenwacht

Als laatste belangrijke onderdeel wil ik de sterrenwacht noemen.

Band met de KNNV

Zoals in het begin al gezegd is, bestaat er van het begin af een hechte band tussen het museum en de (K)NNV. Op plaatselijk niveau uit zich dat in de grote samenwerking tussen de Enschedese Natuurhistorische Museumvereniging en onze afdeling.

Deze samenwerking is zo hecht, dat de scheiding tussen beide verenigingen voor buitenstaanders nauwelijks nog herkenbaar is. Ook landelijk zijn er verbanden. Zo berust het archief van de KNNV bij het museum. Verder gaan alle tijdschriften die de KNNV op basis van ruilabonnement krijgt, naar het museum, dat de circulatie van die

tijdschriften langs de hoofdstuursleden verzorgt.

Service

Een bijzondere service, waarvan veel gebruik wordt gemaakt, is het fotocopieren van uitverkochte Wetenschappelijke Mededelingen ten behoeve van diegenen, die deze nog willen bezitten, maar die achter het net visten. Jaarlijks worden zo'n 8000 exemplaren gecopieerd.

Reisinformatie

Dan is er de natuurhistorische reis-informatie. Alle logboeken van kampen en reizen komen hier terecht (althans dat behoort het geval te zijn). Hieraan zijn toegevoegd allerlei artikelen enz. die van belang zijn, om de natuurhistorische mogelijkheden van bepaalde gebieden te kunnen beoordelen. Ieder die een reis of kamp organiseert, of zelf als natuurliefhebber een gebied gaat bezoeken, kan hier inlichtingen krijgen over een aantal natuurhistorisch interessante gebieden in Europa. Deze service is nog maar een bescheiden begin: het museum pretendeert niet volledig te zijn. Maar bij het uitstippelen van reis of kamp is iedere informatie van belang!

Geen wonder dat AKC en ARC

graag van deze dienst gebruik maken.

Raad

Op één facet wil ik nog wijzen: het belang dat musea als dit hebben voor iedereen die merkwaardige vondsten heeft gedaan, vondsten die hij of zij zelf niet kunnen thuisbrengen. Mijn advies is: ga met dergelijke vondsten naar zo'n museum. Neen, ook zij zijn niet alwetend, en ook zij zullen niet op al onze vragen het antwoord weten. Maar zij kennen wel de weg en weten, waar wij met onze vondst terecht kunnen en of die vondst belangrijk genoeg is om een deskundige daarmee lastig te vallen. Tenslotte: als u toch naar Twente gaat (en welke natuurliefhebber doet dat niet af en toe?) loop dan ook het Natuurhistorisch Museum Enschede eens in. U zult er beslist geen spijt van hebben.

Waar?

Het adres luidt: De Ruyterlaan 2; postadres M. H. Tromplaan 19, 7511 JJ Enschede, tel. 053-323409. Openingstijden: dinsdag t.e.m. vrijdag van 10 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 17 uur.

Zondags van 14 tot 17 uur evenals op Tweede Paas-, Pinkster- en Kerstdag. Op maandag, en de overige feestdagen gesloten.

*Diorama „Dassen”
Natuurmuseum Enschede*